

ВЕЛИЧКО НЕШКОВ

БОЕН ДРУГАР

chitanka.info

Санитарният влак спира. Във вагона за леко ранените е тихо и топло. Дъждът набива ситно и упорито. Ниско над земята са слезли сиви дъждовни облаци. Духа остър студен вятър и свива дъжда право в прозорците на вагона, плете тънки мрежи и се спуска надолу.

В нашето купе влиза подпоручик от кавалерията, ранен в дясната ръка, гипсирана и прикрепена със спуснат през врата му бинт.

Двамата танкисти до мен спят. Едрият артилерист излиза в коридора на вагона и тихо говори с дежурната сестра.

Влакът бавно тръгва. Зад нас остават посивелите и мокри покриви на гаровите постройките. Пътуваме повече от час. Отново спираме на малка гара. И тук престоят е необичайно дълъг. От съседното купе някой пита с пресипнал бас един железничар:

— Защо чакаме тук?

— Среца — отговаря железничарят и отминава с бавни стъпки по мокрия перон.

След малко в съседната линия влиза ешелон за фронта. Войниците нависват по вратите на вагоните като гроздове. Срещу нашия прозорец спира вагон с коне. От вратата се виждат само гърбовете и опашките им. В предния край на вагона през малкия дървен капак любопитно надничат две големи, дълбоки и кротки конски очи. Раненият кавалерист спира погледа си на тях. Той трепва:

— Виждате ли? — сочи ми с поглед той, избърсва изпотеното стъкло и залепва чело о него. — Конят разбира като човек и да ви кажа ли, може би той носи много, много благородство, което ние дори не подозираме. Моето конче от ескадрона — Залог, беше стегнато като момче — червено, наперено, с бяло над лявото задно копито, с къдрава грива и бяла звезда на челото. Разбирате ли — хубавец.

Кимам утвърдително с глава.

Кавалеристът изведнаж се оживи. Тази среща събуди у него спомени за нещо близко и мило. Разбрах, че гори от желание да сподели с мене нещо, но преди да подхване разговор, ме попита:

— Как ви раниха, какво ви удари?

— Парче от снаряд — отговорих. — А вас?

— Мен? — той погледна гипсираната си ръка. — Куршум.

Навън се разменят въпроси и отговори между войниците от двата ешелона. Един пресипнал тенор се мъчи да надвика глъчката:

— Има ли някой от Силистренско?

— От Плевенско ли? — надниква го друг. — Има, от кои села?...
Познавам го, с него бяхме в една дружина. Жив и здрав е...

— О-о, земляк, здравей! — гърми един бас под нашия прозорец.
— Ако оздравееш скоро и минеш към село, кажи на нашите хора, че докато не стигна Берлин, на никого няма да се обадя. Чу ли?

Ние бавно потеглихме. До последния вагон се изправи един войник с брезентено водопойно ведро. Той дълго ни маха с ръка.

Гледахме през прозореца, докато зад железопътния завой се скриха малкото село, гарата и ешелонът.

— Сполучлива ли беше атаката, в която ви раниха? — попитах аз, когато кавалеристът отново се облегна назад и повдигна гипсираната си ръка.

— Не, но в нашите атаки има нещо, което вие пехотинците все пак не можете да изживеете.

Сметнах за излишно да му възразявам или да споря по този въпрос. Попитах го:

— Но какво особено ви се случи?

— Как да ви кажа — започна той с готовност. — Вие познавате ли душата на нашия селянин? Моите кавалеристи бяха предимно селяни. Хора свикнали с необятния простор на равнината, с волния вятър. А заедно с тях и аз чувствавах потиснатост, когато започнахме настъплението към Косово поле. Повече от три седмици, накъдето и да се обърнеш — все скали, чукари и дълбоки дерета. А да се разгъне кавалерията в истинска атака, трябва равно място, простор. Три дни преди решителното настъпление към Косово поле командирът на дивизията и неговият помощник-командир ми възложиха тежка задача. С моя ескадрон трябваше да се промъкна към Малко Косово поле — имало противоречие в сведенията за противника. Момчетата тръгнаха с голяма радост. На другия ден до обед трябваше да се върнем с всички сведения, които интересуваха командуването. Нали си спомняте колко студени бяха нощите в началото на месеца — сланата падаше дебела два пръста, пълната и бистра луна зъзнеше на небето, а земята — корава като кремък.

Ние трябваше да заобиколим доста на юг. След това да се изнесем в югозападна посока. Вървахме почти цяла нощ. На разсъмване виделината ни завари в дъното на дълбоко дере. Продължихме още половин час. Тук дерето завършваше с остър завой,

заградено от всички страни с голи върби. Оттук остриите чукари се преливаха в загладени хълмове, по които безредно бяха разхвърляни посивели стърнища и черни угари. Спряхме до една малка запустяла воденица, скрита под едри брястове, събрани като в букет с десетина стройни тополи, които стърчаха високо над тях. Направих справка по картата. Бяхме навлезли доста навътре в тила на хитлеристите. Взех няколко от най-добрите момчета и се изнесох на хълма от северната страна на воденицата. Пред нас като на длан се откри Малко Косово поле, а далеч на североизток се белееха къщите на Подуево. Денят беше ясен, грееше слънце, което се отразяваше в няколко прозореца на града. Отначало всичко изглеждаше мирно и тихо и ако не беше артилерията, която си разменяше снаряди за обезпокоителна стрелба, лесно можеше да се подведе човек, че хитлеристите тази нощ са отстъпили на запад. Но когато пошарих с бинокъла напред, открих няколко добре маскирани батареи. В една голяма градина също бяха затрупани с клони около петдесетина танка. Нанесох всичко на картата. И когато стигнахме при ескадрона, вахмистърът ми доложи:

— Господин подпоручик, нашият път е отрязан. Зад нас са заели позицията хитлеристите.

— Кой ви съобщи това? — попитах аз.

— Преди малко при мен се яви едно цивилно лице от близките махали, а и аз проверих лично.

Имаше само една възможност — да се изтеглим през билото на хълма от северната страна и оттам да се смъкнем по дерето.

Обясних това на моите кавалеристи и изкомандувах:

— Възседни!

Тук подпоручикът така се оживи, като че наистина ескадронът беше пред него.

— Вие не сте изживели подобен момент — продължи той. — Изведох ескадрона в тръс по лекия наклон на хълма. На билото му стърчаха три кичести круши. От средната скочи човек и се изгуби зад възвишението. Пръснах ескадрона във верига. Понесохме се в карьер напред. Изкомандувах: „Саби вьн!“.

До билото на възвишението оставаха още двеста-триста крачки. Конете и ездачите не усещаха как тича земята под краката им. Изведнаж пред нас в дълга линия пламна картечен огън. За миг-два ескадронът се стъписа, но увлечени от моя Залог, който бягаше най-

напред, конете се понесоха със страшен устрем. В този момент никой от нас не е броил минутите и секундите. В следващия миг — ето ни на самата хитлеристка позиция. И знаете ли, стана това, което и ние най-малко сме очаквали. Враговете просто забравиха смъртоносните автомати и картечници пред неочакваната конска стихия. За пръв път моят ескадрон мина в саблена сеч. Хитлеристите тук имали около един взвод. Няколко души от тях опитаха острието на тежките ни саби. Продължихме в галоп към дерето. Една оцеляла картечница настървено жилеше след нас. Оставаха ни още някакви двеста-триста крачки. Точно тогава един куршум ме парна в лакътя. Отначало не почувствах болка. Една мина с трясък избухна близо до моя кон. Той се препъна и падна. За миг аз се хлъзнах по меката му грива и се намерих на земята. Зашеметен от удара, в момента не си давах сметка тежко ли съм ударен. Ескадронът летеше напред, гонеше спасителната ивица зад скалите на триста-четиристотин крачки, докдето стигаше огънят на хитлеристите. Конят се изправи до мен, копна един-два пъти с копитото и не сваляше черните си очи, потънали във влага и възбуда. Знаете ли колко съчувствие прочетох в очите му в този тежък момент! И когато отново с мъка го възседнах, от напрежението не можах да събера мислите си, но чувствавах, че много близък и верен другар сякаш ме водеше в тъмен и непрогледен мрак, по ръба на дълбока и страшна пропаст с едно едничко желание да спаси и себе си и мен. Настигнах ескадрона, който вече се закри от картечния огън на хитлеристите. Ранени бяхме само трима души. Към мен изтича вахмистърът. Той пръв забеляза кръвта по ръката ми.

— Вие сте ранен, господин подпоручик — и той внимателно ме прикрепи да сляза.

Едва тогава аз почувствах остра, парлива болка в ранената си ръка. Изпотеното конче цяло трепереше.

— Брей, я виж ти — наведе се вахмистърът, — Залогчето ударено.

— Къде? — погледнах аз.

— В корема — добави той, като опипа удареното място.

Залог ме погледна с такъв дълбок, прощален, почти човешки поглед, че стори ми се ха — ще ми заговори. Помилвах го по гривата. Той жално изцвили. Гледах го безпомощен. Хълбоците му силно биеха. Свалях му седлото. Залог опря глава на рамото ми, като че ли се

прощаваше. Сви предните си крака, коленичи, легна на лявата си страна. Сега ясно се виждаха цъфналите рани по корема му. Потръпна като човек, изплези език и остана неподвижен. Бистрите му очи се помътиха и останаха отворени, пълни с мъка по белия свят...

Подпоручикът свърши и млъкна. Той дълго гледа през прозореца неподвижен, съсредоточен, сякаш повторно се разделяше с близък, скъп другар.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.